

1. 2 razy lekcja języka polskiego

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- zna treść powieści S. Żeromskiego *Szyfowe prace*,
- zna fragment *Ferdydurke* W. Gombrowicza, dotyczący lekcji języka polskiego,
- rozumie wady lekcji przedstawione w obydwu źródłach literackich.

ii. b) Umiejętności

Uczeń:

- potrafi wypełnić arkusz obserwacji lekcji na podstawie fragmentów analizowanych tekstów,
- potrafi wymienić wady lekcji na podstawie fragmentów analizowanych tekstów,
- potrafi rozwiązywać problemy w sposób twórczy,
- rozwija sprawność umysłową, kreatywność, przełamuje opory przed przedstawieniem własnych pomysłów,
- potrafi docenić znaczenie roli *Roku Języka Polskiego*.

b. 2. Metoda i forma pracy

Praca w grupach dyskusja, ćwiczenia praktyczne, praca z tekstem

c. 3. Środki dydaktyczne

Plansze do pracy w grupach (załącznik 1)

Gombrowicz W., *Ferdydurke, Lekcja języka polskiego* (fragment), [w:] W. Bobiński, *Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy II gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2000.

Żeromski S., *Szyfowe prace*, Greg, Kraków 2001.

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i uświadamia im cele zajęć.
2. Następnie nawiązuje do wydarzenia, jakim jest ogłoszenie przez senat roku 2006 *Rokiem Języka Polskiego*. Uczniowie w swobodnych wypowiedziach zastanawiają się, co oznacza w praktyce ten termin, nauczyciel uzupełnia ewentualnie podane przez uczniów informacje. Typu: Wydarzenie ustanowienia *Roku Języka Polskiego* będzie się przejawiać m.in. w telewizji, w radiu, na łamach prasowych upowszechnianiem wiedzy o języku, propagowaniem dobrej polszczyzny oraz kultury języka. Istnieje niebezpieczna tendencja lekceważenia języka i jego odrębności. W tekstach

zamieszczanych w Internecie brak polskich znaków, lekceważy się ortografię, panuje bylejakość, jeśli chodzi o używanie języka polskiego. Dominuje zapis, który jest dosłownym przeniesieniem formy mówionej języka na formę pisaną. Obserwuje się stałą tendencję spadkową czytelnictwa i to jest główny powód ubożenia języka, zarówno mówionego, jak i pisanego. Ochrona i rozwijanie języka polskiego pozwoli zachować tożsamość kulturową i świadomość odrębności we wspólnej Europie.

ii. b) Faza realizacyjna

1. Uczniowie w ramach pracy domowej mieli przeczytać dwa teksty źródłowe: fragment *Szyfowych prac* S. Żeromskiego, dotyczący lekcji języka polskiego w gimnazjum w Klerykowie oraz fragment *Ferdydurke* W. Gombrowicza, tekst z podręcznika, dotyczący również lekcji języka polskiego.
2. Uczniowie zostają podzieleni na 5 grup, w których są wybierani liderzy, sprawozdawcy, sekretarze. Zostają przypomniane krótko zasady pracy w grupie.

Polecenie dla grup: Na podstawie przypomnianych dwóch tekstów wypełnijcie arkusze obserwacji lekcji (załącznik 1). Następnie uczniowie prezentują swoje prace na forum klasy, zostają one omówione, a wnioski zapisane do zeszytu. Obydwie lekcje są przeprowadzone w sposób niewłaściwy, nauczyciele nie wykazują zainteresowania swoimi zajęciami, pragną jedynie przekazać pewne wiadomości bez interpretowania ich. Uczniowie są zniechęceni mało atrakcyjnymi lekcjami, znużeni, nie wykazują żadnych form zainteresowania.

iii. c) Faza podsumowująca

Uczniowie podają swoje propozycje na temat uatrakcyjniania lekcji języka polskiego, mówią o swoich potrzebach, zainteresowaniach, nawiązują do *Roku Języka Polskiego*, zastanawiają się, w jaki sposób oni sami mogą obchodzić ten rok, aby został on przez nich zauważony i zapamiętany.

e. 5. Bibliografia

1. Gombrowicz W., *Ferdydurke, Lekcja języka polskiego* (fragment), [w:] W. Bobiński, *Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy I gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2000.
2. Żeromski S., *Szyfowe prace*, Greg, Kraków 2003.

f. 6. Załączniki

i. a) Karta pracy ucznia

Załącznik 1.

Plansze do pracy w grupach

Arkusz obserwacji lekcji	Data:	Przedmiot:	Klasa:
Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego lekcje:			

Temat lekcji:
Jakie cele zrealizowano podczas lekcji?
Jakie formy pracy wykorzystano na lekcji?
Pomoce dydaktyczne:
Kontrola wprowadzenia nowo poznanych treści:
Aktywność uczniów na lekcji:
Cechy lekcji:
Czy cele zostały osiągnięte?
Uwagi i zalecenia:

ii. b) Notatki dla nauczyciela

Przykładowe rozwiązanie ćwiczenia.

Arkusze obserwacji lekcji	Data: 12 września 1936	Przedmiot: Język polski	Klasa 2 gimnazjum
Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego lekcję: Profesor Bładaczka			
Temat lekcji: Dlaczego Słowacki wzbudza w nas miłość i zachwyt?			

Jakie cele zrealizowano podczas lekcji?
Przyjęcie jako faktu bezsprzecznego, że Słowacki wzbudza w uczniach zachwyt i podziw, ponieważ był wielkim poetą.
Jakie formy pracy wykorzystano na lekcji?
Wykład, praca z podręcznikiem, pytania i narzucone odpowiedzi, odpytywanie za złe zachowanie.
Pomoce dydaktyczne:
Brak
Kontrola wprowadzenia nowo poznanych treści:
Uporczywe powtarzanie tych samych formułek i przekonanie nauczyciela, że uczniowie przyjęli do wiadomości przekazane przez nauczyciela stwierdzenia na temat osoby Juliusza Słowackiego.
Aktywność uczniów na lekcji:
Od ogólnego hałasu, całkowitego braku zainteresowania, do nudy, monotonii podczas przekazywania uczniom treści. Ziewanie na lekcji, zajmowanie się swoimi sprawami lub automatyczne pisanie w zeszytach przekazywanej przez nauczyciela wiedzy. Zaobserwowano również efekt <i>niemożności</i> , jednak ten chwilowy zastój emocjonalny, szybko został przez nauczyciela wyeliminowany. W końcowym etapie lekcji uczniowie powracają do swoich poprzednich zachowań, typu brak zainteresowania lekcją i posłuszne przyjmowanie treści, które narzucił nauczyciel.
Cechy lekcji:
Lekcja monotonna, bez oznak zainteresowania przez uczniów wiadomościami przekazywanymi na lekcji, brak kontroli nad klasą, zastosowanie szantażu emocjonalnego, stosowanie gróźb i kar w przypadku nieodpowiednich zachowań uczniów, wpisywanie uczniom uwag do dziennika, uderzanie dziennikiem, zastraszanie młodzieży wizytacją dyrektora szkoły.
Czy cele zostały osiągnięte?
Cele zostały w pełni osiągnięte, uczniowie przyjęli do wiadomości fakt bycia przez Juliusza Słowackiego wielkim poetą, wszelkie próby samodzielnego myślenia zostały również skutecznie stłamszone.
Uwagi i zalecenia:
Nauczyciel nie interesuje się uczniami, ich poglądami, całkowicie nie nadaje się na to stanowisko. Lekcje są nudne, uczniowie nie wykazują oznak zainteresowania, nie mogą wyrażać własnych opinii i sądów. Należy bezzwłocznie zwolnić profesora Badaczkę z powierzonej mu funkcji lub wysłać na dłuższy urlop w celu odbycia szkolenia na temat aktywnych metod w nauczaniu języka polskiego i budowania więzi między nauczycielem i uczniem.

Arkusze obserwacji lekcji	Data: 12 września 1868.	Przedmiot: Język polski	Klasa 1 gimnazjum
Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego lekcje: Pan Sztetter			
Temat lekcji: Grammatyka polskawo jazyka			
Jakie cele zrealizowano podczas lekcji? Przetłumaczenie 10 stron wypisów Dąbrowskiego, ćwiczenia w przekładach języka polskiego na rosyjski, rozbiory zdań pod względem gramatycznym i logicznym.			

Jakie formy pracy wykorzystano na lekcji?
Indywidualna praca uczniów, pisanie ćwiczeń, rozbiory zdań.
Pomoce dydaktyczne:
Brak
Kontrola wprowadzenia nowo poznanych treści:
Brak ze strony nauczyciela jakiegokolwiek zainteresowania, dotyczącego zadań wykonywanych przez uczniów, z niechęcią są prostowane jakiegokolwiek błędy uczynione przez młodzież.
Aktywność uczniów na lekcji:
Uczniowie są zaspani, gdyż lekcje odbywają się w porannych godzinach lub zmęczeniu, kiedy przychodzą na lekcję po wszystkich innych zajęciach, nie wykazują oznak zainteresowania z powodu monotonnego prowadzenia toku zajęć przez nauczyciela. Wyczuwa się obojętność i zniechęcenie, apatyczność i niedbałość w przygotowaniu zadań.
Cechy lekcji:
Lekcje nudne, nieprzemysłane, bez pomocy dydaktycznych, niewpływające na rozbudzenie zainteresowań uczniów językiem polskim, mające na celu wręcz zniechęcenie uczniów do tego typu lekcji, czuć atmosferę strachu przed poznawaniem nowych wiadomości, lekcje są nieobowiązkowe, mało atrakcyjne.
Czy cele zostały osiągnięte?
Zostały osiągnięte, uczniowie przetłumaczyli ćwiczenia i dokonali rozbioru kilku zdań.
Uwagi i zalecenia:
Nauczyciel nie nadaje się na powierzone mu stanowisko, nie pozwala uczniom na rozbudzenie swoich zainteresowań, nie podaje nowych wiadomości, lekcje są nużące, mało atrakcyjne, nauczycielowi brak kontaktu z uczniami. Zaleca się wizytę nauczyciela u psychologa w celu wyeliminowania wszechogarniającego strachu przed utratą pracy i nauczenie się umiejętności walki ze swoim stresem.

iii. c) Zadanie domowe

Wypełnij arkusz obserwacji dzisiejszej lekcji.

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

brak

